

VERENIGING
"ORDE DER VERDRAAGZAMEN"

Kon. Goedgekeurd d.d. 22 februari 1958, nr. 58

GEVESTIGD TE 'S-GRAVENHAGE

Secretariaat: Buitenrustplein 21, Voorburg, Tel. 728315

Giro no. 468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV", DEN HAAG

Groep I,
1 november 1959.

Goedenmorgen, vrienden.

Ja, omdat het vandaag Allerheiligen is en kort daarop Allerzielen zou ik aan de hand van juist deze feesten en hun betekenis graag een paar woorden spreken, ook al ligt het onderwerp eigenlijk al een klein beetje vast en ook al hebben we in de loop der jaren al veel over deze feesten gezegd.

Vandaag viert men het feest van Allerheiligen. Dat zijn a.h.w. degenen, die voor het diploma van het leven geslaagd zijn en dus vrijelijk en voor alle tijd in geestelijke sferen leven. En daarnaast het feest van Allerzielen: al die armen, die nog niet voldoende bewustzijn hebben gevonden, die ronddolen in het duister of aarzelend de eerste schreden naar het licht hebben gezet. Het is een feest, dat de wereld viert in grote rust en gemoedelijkheid: met beiderende klokken, met licht, met predicaties en al wat erbij hoort. Als je zo'n feest meemaakt, lijkt het alsof die wereld vol van rust en van vrede is. In de kerken klinkt op het ogenblik het jubelend koor. Witte, schitterende gewaden en vele kaarsen met fijn flikkerend licht wekken een soort betovering op. Alle heiligen zullen ons bijstaan.

Morgen - met een Miserere en een Requiem, sombere zwarte gewaden en stemmen die stroperig duister klinken voor de speciale gelegenheid - zal men zich bezighouden met al de arme zielen, die bestaan in vagevuur, in duistere sfeer, kortom al degenen die gestorven zijn. Het klinkt zo mooi.

Maar wat is de werkelijkheid van deze wereld?

Zestien jaar geleden - toen de laatste flarden van het geweld, dat de oorzaak was van een steeds grotere toename van de dolende geesten boven deze wereld. Zestien jaar geleden werd geen Requiem gezongen voor de gestorvenen door in schone gewaden geklede knapen met hoge ijle stemmen; maar door de orgeltonen van de laatste geheime wapens klonk het venijnig zoemen van de vliegtuigen, die met hun bommen een weg zochten naar de grote steden.

Zestien jaar geleden.....

Nu viert men het feest van alle heiligen. Zestien jaar geleden juichte men de bevrijders der mensheid toe, de bevrijders van het Duitse juk of men eerde de germaanse helden van het Derde Rijk.

Nu gaat men zachtmoedig naar de graven. Morgen zal men er bloemen neerleggen, zijn lichtje laten branden. Zestien jaar geleden waren er niet eens graven. Was er alleen maar de bittere dood; door de mens zelf opgeroepen.

Zestien jaar.....

In die tijd brallende toespraken over heldenmoed, verplichtingen, die het vaderland heeft aan hen, die gestorven zijn. In die tijd ontelbare standbeelden voor de man die stierf in het verzet en de man die weggevaagd werd in het concentratie-kamp.

Herinnering aan wat 20 tot 16 jaar geleden gebeurd is -

Maar in deze zelfde wereld is men op het ogenblik weer bezig om een dergelijke demonische dans van de dood voor te bereiden.

In deze zelfde wereld worden mensen gedood, omdat ze een andere huidskleur hebben.

In diezelfde wereld knetteren de machinegeweren van de politie, omdat de slechtbewapende negers er geen genoeg mee nemen zich als onmondige kinderen en slaven te laten behandelen.

Een gevaarlijke wereld is het vandaag; nu in deze tijd. Zestien jaar nadat met een laatste slag men begon de oorlog te eindigen.

Herinnert ge u die tijd? Herinnert ge u de doden?

Ik zou wel willen dat ik dit Allerzielen en Allerheiligen kon vieren door over deze wereld de legioenen te laten opmarcheren, die slachtoffers zijn geworden van de lafheid, de koehandel, het eigenbelang, de poging tot industriële uitbreiding, de grote heren van deze wereld. Allemaal! De uitgemergelde wrakken van Bergen-Belsen en uit Dachau. De uitgemergelde wrakken uit de kampen daar ergens in het noorden, daar in Siberië en aan de poolcirkel. Ik zou hen hier over de wereld willen laten marcheren: degenen, die gestorven zijn gedurende de trek van de ene weg naar de andere, de bouwers van de spoorwegen in de jungle van Indië. Ik wilde dat ik hen allen kon laten marcheren. Een waarschuwing voor deze wereld: de mannen, de vrouwen, de kinderen door bommen uit elkaar getreten. Ik zou hen over deze wereld willen laten gaan als een laatste waarschuwing, vrienden.

Het is goed Allerzielen te vieren, het is goed te jubelen op Allerheiligen. Ga uw gang. Maar bedenk wel - zo zou ik u willen toeroepen - dat uw handelen op deze wereld op het ogenblik een grotere hel schijnt te willen openrijten, dan de wereld ooit gekend heeft! En zeker zou ik niet willen vergeten de slachtoffers van die eerste atoombom, gemaakt tot witte vlammen van vuur, neergeslagen door hitte, verteerd door radioactieve melaatsheid van een te intense straling. Ik zou hen hier voor het forum willen zetten, vrienden.

Wat hebben wij aan het zoetelijk herdenken van Allerzielen, wat hebben wij aan de zoetelijke jubel van Allerheiligen, als deze wereld de hoogste geestelijke waarde, de verplichting tot naastenliefde, de verplichting tot samenwerking terzijde werpt?

U vraagt u misschien af waarom ik deze harde en bittere woorden spreek in een klein gezelschap als het uwe? Wat ik zeg is een echo, vrienden, meer niet. Deze stem zal in de komende week klinken over de wereld tot allen, die we kunnen bereiken. Niet alleen onze groep en onze Orde. De geest zal waarschuwen voor het gevaar dat heerst.

Ge realiseert u misschien niet welk dodelijk spel er op het ogenblik wordt gespeeld in de hogere politiek. Monsieur De Gaulle is teleurgesteld, omdat de topconferentie te vroeg zal beginnen. Natuurlijk is hij teleurgesteld. Hij had het wankel evenwicht tussen twee grote staten nog verder willen uitbuiten in het spel om meer aanzien en belangrijkheid voor zijn land en eigen persoon. Maar ook in de V.S. is men het er niet mee eens. "Ike moet niet te veel doen," zo zeggen ze. En in Rusland wappent men zich tegen de verraderlijkheid die, mede dank zij de waarschuwingen o.m. van Frankrijk, verwacht wordt van de Amerikanen op de topconferentie. Spel van verraad, begrijpt ge. Het gaat in deze wereld bij de groten, die over vrede spreken, blijkbaar niet alleen om de vrede. Het gaat hen er niet om deze wereld de rust te geven, die men in deze dagen schijnt te willen afsmecken voor de dolende zielen. Eerder wil men hen overlaten

aan een demonisch vuur dan een ogenblik zichzelf verloochenen of iets van eigen grootheid prijsgeven. Uit een dergelijke wereld gaan nu de gedachten op naar hen, die overgingen; naar hen die misschien nu nog dolen, omdat ze in een stormzee, in een alverslindende vloed van haat overgingen en nog niet vrij zijn geworden van wat men hen ingehamerd heeft. En in deze sfeer, deze toestand van egoïstische zelfgenoegzaamheid, het gevaarlijk spelen met de ondergang, roept men hen aan, die zich bevrijd hebben en tot het licht zijn ingegaan. Wat hebben we dan eigenlijk, vrienden, aan die wat sentimentele vredigheid? Het zou dan nog beter zijn, dat men op aarde ons allen, die leven in de wereld die gij dood noemt, vergeeten zou en de mensheid zou redden. Maar neen! Het zijn de gebruiken en dat hoort er nu eenmaal bij. Overal zult ge de oproepen lezen tot Allerzielen-bijeenkomsten, bloemen-séances, plechtige kerkdiensten enz. De dominees zullen het uitroepen, dat de Heer genade geeft of zij zullen uitroepen, dat zij die verdoemd zijn hun eigen noodlot hebben neergeschreven in de wijze, waarop zij leven. De priesters zullen u vertellen van het vagevuur en de arme zielen, die zitten te wachten op de geboden van de mensen, die hen bevrijden zullen tot het hemelrijk. Vele stemmen uit de geest zullen roepen en klagen en smeken en u vragen:

"Wat doet ge om te voorkomen, dat steeds meer zielen in een duister van onbegrip en haat sterven en niet weten hoe te herleven; dat ze dolen rond uw wereld, spoken van een verleden? Wat zult gij mensen doen om te voorkomen, dat de haat uw wereld overspoelt, totdat er alleen nog maar arme zielen zijn? Of men nu leeft of dood is."

Van alle kanten zullen die stemmen klinken. Denk niet dat we on dankbaar zijn. Gedachten, die ge op zult zenden naar onze wereld, zijn een troost voor menigeen die in het duister verkeert. Ze zijn soms een baken of een redding voor hen, die er nog niet toe konden komen zichzelf te verloochenen en in te gaan in een lichte wereld. Zij zijn een erkenning van gebondenheid voor allen, die in het licht leven. Wij zijn niet on dankbaar, maar wij vragen ons af: "Waar moet het naar toe?" We zouden ons haast afvragen: "Wil deze wereld dan niets anders dan het duister? Of is het misschien dit, dat we thans zien: de herfst van de mensheid?" Zoals het vergeelde blad de wreed en hardgeworden tak ontvlucht met een laatste zucht van de wind, zoals de jagende wolken spelen met de laatste resten van een zomer, speelt zo de mensheid met het laatste licht?

Er zal licht branden op de graven. Kaarsen zullen, flakkerend, zelve dolende zielen lijken in het halfduister. Zij zeggen: "Hier herdenkt men de doden." Maar de levenden, maken zij zichzelf niet tot erger dan doden?

Er is in onze wereld een band. Een band die is uitgegroeid tot een samenwerken, een zich samen groeperen voor één doel. De legers van de geest zijn in de laatste dagen versterkt opgemarcheerd. Een ieder, die vrij kon worden gemaakt van een andere taak, heeft zich erbij gevoegd. De arme zielen en de heiligen tezamen, ze trekken op. Niet voor zich maar voor u. Een vreemde stoet misschien voor hen, die het niet weten, die niet beseffen wat de werkelijkheid is. Ze marcheren met elkaar daar: de Canadezen, de Fransen, de Nederlanders, de Polen, maar ook de S.S.ers en de Duitsers, de Oostenrijkers. De Hitler-Jugend loopt er naast de communistische jeugdbeweging; de vrouwen en kinderen, verbrand in het vuur van Engelse bommenwerpers, gaan samen met de Engelse piloten; en de Engelsen, die vielen onder de luchtmijnen in de oorlog gaan daar tezamen met hen, die misschien eens die dood en dat verderf brachten, want er is geen verschil. In de geest zijn wij één geworden. Er is maar één werkelijkheid: een werkelijkheid van een God boven ons. Van een toenemend licht in onszelven. Vormen gaan teloor, verschillen smelten weg. Wij kunnen elkaar wel begrijpen en verdragen, wij kennen geen vijandschap meer. Bij ons gaat de neger naast de blanke; bij ons is er geen verschil van ras of huidskleur. Hier gaan bij ons de vermoorde en de moordenaar soms tezamen, omdat ze immers beiden niet beter geweten hebben. Wij trachten u te helpen

en te redden.

Andere dagen hebben wij gesproken over hetgeen gij voor ons zoudt kunnen doen. Ik wil hier bij het komen van deze feestdagen u erop wijzen, dat wij iets voor u willen en kunnen doen, indien gij ons de mogelijkheid biedt. Wij willen u beschermen tegen uzelf. Wij willen u behoeden voor het schouwspel van flarden atmosfeer, die lichtend wegvlieden ergens van de zon af; van oceanen, die kokend en kolkend zich verheffen in de hemelruimten, tot er niets over blijft dan droogte. Wij willen u beschermen voor de broedermoord en de zelfmoord. De wereld staat zo dicht aan de rand ervan op het ogenblik, zo onnoemelijk dicht, dat de balans is als de snede van een scherp mes. Wat zal er zijn: oorlog of vrede?

Natuurlijk, de politieke toestand is wat meer ontspannen. Zeker, de toenemende welvaart zal, ondanks de inflatie-verschijnselen, de mens een steeds menswaardiger leven beloven. Als u tijd van leven hebt. Als die mensheid niet geborneerd voortgaat anderen te veroordelen en te verwerpen. Oorlog is geen kwestie van een conferentie die mislukt. Oorlog is een opeenstapeling van egoïsme en veroordelen, die mensen ertoe brengt elkaar meer te haten dan de duivels in de hel zelve. Oorlog is een bedreiging, die deze wereld omweeft in steeds sterkere mate. Die oorlog zal en kan voorkomen worden, zeker; maar zonder ons zou hij er reeds geweest zijn. Besef dat wel. Het is niet de verdienste van de mensheid, dat er nog vrede heerst op aarde. Het is het ingrijpen van grote, lichtende krachten, het is het ingrijpen van legioenen van de geest. Het zijn de zielen, die ge morgen herdenkt; het zijn de heiligen, waarover ge vandaag misschien spreekt. De geest schijnt te moeten doen wat deze wereld niet kan en niet wil doen.

Laat ons daarom - nu de samenkomst eenmaal valt binnen deze dagen - nog voor één keer uitspreken wat wij op deze dagen van de mensheid zouden verlangen. Wij verlangen geen herdenking van gevallen en helden. We verlangen niet een "Heldengedenktog" of een bedevaart naar een Waalsdorpervlakte of een andere fusilatieplaats. Wij verlangen niet de minuut stilte en de sentimenteel geblazen "Last Post", als bij de "Onbekende Soldaat" weer eens een krans wordt gelegd. Wij verlangen geen erelijsten en symbolische beelden. Wij verlangen niet dat ge terwille van ons een medemens haat, veracht of straft. Wij verlangen van u, mensen, maar één ding. Eén enkel ding en juist dat schijnt ge uw doden niet te kunnen, niet te willen geven. Dat gij, terwille van hen die gestorven zijn in geweld, pijn en nood, de mensheid leert verdragen en liefhebben, opdat er werkelijk vrede zij op deze wereld en niet een slechts nauw verborgen spel van machten, die als een vulkaan zo dadelijk weer uit kunnen barsten in een oplaaiend vuur, dat alles verteert. Morgen zullen ze het weer zeggen:

"Geef hunne zielen de eeuwige rust; het eeuwige licht verlichte hen."

Wij bidden voor u, mensheid, dat het licht van de waarheid de leugenen moge overrompelen; dat het besef van het mens-zijn sterker moge zijn dan het begrip van belang; dat boven de vlaggen der naties de vlag van de mensheid moge wapperen; en dat de dreigende stilte, de roffelende trommen en de naderende dood zullen mogen worden vervangen door het blijde lachen van een jeugd, voor het eerst in een vrije, werkelijk vrije wereld, ontdaan van veroordelen. Daarvoor bidden wij.

Wij zullen trachten op deze Allerzielendag dit te doen doorklinken, waar wij kunnen. In de termen, waarin men ons zal kunnen verstaan: lieflijk hier, fel elders. Hier verborgen en daar zo oprecht en zo eerlijk, als ik het vandaag hier heb gezegd. Verbaas u niet. De zielen van deze wereld keren uit de sferen terug tot deze aarde, niet slechts omdat gij aan hen denkt of hen roept, maar omdat ge zonder hen uzelf de ondergang zoudt kunnen baren.

Dank voor uw aandacht.

-:-

Goedenmorgen, vrienden.

Het klinkt in die mooie woorden erg dreigend en ook pessimistisch. Laat ik van mijn kant even de medaille omdraaien en even verder gaan praten over hetgeen voor de geest bestaat.

Zeker, het is hier op aarde zo nu en dan een lelijke pot nat. Een Jan Klaassen zonder vergelijk. Dat ben ik direct met de vorige spreker eens. Maar is er niet iets belangrijks gezegd, waaraan u voorbij hebt gekeken? Of hebt u het toch begrepen? Als je overgaat, is er geen verschil meer. De Rus, al is hij nog zo diplomatiek geweest, vergeet "njet" te zeggen. De Amerikaan spreekt niet meer over "Gods own country" en Brittania "rules" niet meer. De Nederlandse export is niet belangrijk meer. Dan is er maar één ding: je bent als geest - wanneer je het licht aanvaardt - de gelijke van elke andere geest. Je bent als geest in het licht verplicht te zorgen voor elke andere geest, die nog in het duister is. Er bestaat tussen ons een band, die tussen u nog moet groeien. En dat nu is een erg belangrijk punt. Per slot van rekening, als de verschillen wegvallen, de grenzen wegvallen, vindt er een bewustwording plaats die onvergelijkelijk ver gaat. Dan behoeft je niet meer te rekenen met het onnodig razen - niet van automotoren maar van mensen; dan behoeft je je ook niet meer bezig te houden met de vraag of blank en bruin, blank en zwart tegenover elkaar staan of niet. Geest zijn, werkelijk lichtende geest zijn, betekent één-zijn. Ieder van ons op zijn eigen manier. Heus, de Hindoe zal nog bezig zijn met zijn godenwereld, de Boeddhist zal met zijn droom nog een ogenblik zweven in het Nirwana en de goede Christen zit misschien nog regelmatig in zijn fauteuiltje in de hemel. En menig andere geest zal zich bezighouden met schijnbare stofvormen als een zangkoortje, een schooltje of een sociëteit. Maar om deze dingen gaat het niet. Dat zijn de verschillen niet. Ze hebben iets wat belangrijker is: de geest wordt één. Sodaten die elkaar bevochten hebben, in de strijd tegen elkander gestorven zijn - u hebt het zo net kunnen horen - gaan als beste vrienden samen. Weet u waarom? Omdat er iets belangrijker is dan alle verschillen van de mensheid.

Er is een goddelijke kracht en een goddelijke liefde, die ons overrompelen, ons dwingen om onze vooroordelen terzijde te stellen en het licht te accepteren, dat ons gegeven wordt. Zelfs wanneer wij nog graag naar de aarde terugkeren, begint dit al meer en meer ons te overrompelen. Wij zullen nog spreken in onze eigen termen. U zult het misschien kunnen horen, wanneer u zich morgen de moeite getroost een paar séances te bezoeken. U zult hen horen in de zalvende stijl van het Christendom of het Leger des Heils, elders horen spreken op Indisch mystieke wijze, terwijl men er ergens anders weer een ander soort leerstelling op na houdt. De wijze waarop we de waarheid en het licht vinden is voor ieder van ons een voortzetting van ons eigen leven. Maar wij hebben licht gevonden. En degenen die nog in de duisternis zijn - een aardig zwikkie hoor - en degenen die nog in Neveland dwalen - dat zijn er ook niet zo weinig - worden van uit dat licht geholpen. En dan vraagt niemand: "Wie of wat ben je?" Ze vragen: "Wat is de noodzaak voor jou? Moet je een weg vinden, moet je licht vinden, moet je jezelf leren kennen? We zullen je helpen." Als we zo al zijn tegenover hen, die we alleen maar door het geest-zijn erkennen als degenen die in zekere zin aan ons gelijk kunnen worden, dan kunt u begrijpen hoe veel intenser we ons bezighouden met uw wereld. Nu is het natuurlijk zo, dat elke kleine jongen het prettig vindt om in de modder te spelen - vandaar dat juist de kleinere geesten onder ons het wel prettig vinden zo op aarde het één en ander uit te richten - maar....we doen het met de beste bedoeling; en degenen die in hun onbewustzijn of in volkomen duisternis zich bezighouden met uw wereld op een verkeerde manier, worden op hun vingers getikt en worden weggedreven zover als mogelijk is. De wereld van de geest

doet voor u wat ze kan, zonder verschil van nationaliteit te erkennen, van geloof, van godsdienst, van huidskleur of wat dan ook, Er is geen verschil in de geest.

En nu zit er nog een mooie kant aan vast. Dat klinkt misschien heel gek om dat eens te zeggen. Maar practisch een kwart van deze wereld herdenkt morgen - het begint al bijna vandaag te worden zo hier en daar - ons overgegaan en daarin kent men geen verschil. Een ieder bidt even overtuigd voor zijn doden, ieder herdenkt met evenveel liefde degenen, die zijn heengegaan, ieder op zijn wijze roept in herinnering terug iets, wat geweest is. Dat is ook een band. Geloof mij, of het nu een zwaar christelijke weduwe is in Wassenaar of een Indische christenweduwe ergens in Bombay, ze denken op dezelfde manier, ze zoeken op dezelfde manier het contact met de geest. Op dezelfde wijze kunnen ze, wanneer ze ontvankelijk zijn, uit die geest troost ontvangen. Of men nu bidt voor een geest in het duister in de St. Pieter te Rome of ergens in een igloo in het hoge noorden, dat maakt geen verschil. De mens bidt uit een zekere genegenheid voor de geest. De geest geeft een antwoord. We hebben eigenlijk toch wel een grote eenheid, als ik het zo bekijk.

Er zijn natuurlijk verschillen en er is zeer veel dat ons ontzettend zou spijten; er zijn dingen, die we moeten trachten te voorkomen - allemaal accoord - maar achter deze dingen ligt een eenheid, die steeds sterker groeit. Het is niet de eenheid van het Christendom, ofschoon Allerzielen en Allerheiligen deel uitmaken van de meer christelijke beweging. Neen, het is de kwestie van een band die groeit tussen mens en geest. Een band, die zelfs groeit in het rode China en in het religieus toch zeer bleke en verpolitiekte Rusland. De band tussen mens en geest, tussen stof en geest, die zo langzamerhand zijn bekroning zou kunnen vinden in een bewuste samenwerking tussen stof en geest. Zeker, ik kan ook een strafpredicatie gaan houden, ik kan hier ook gaan zeggen: "De ondergang dreigt." Het is waar. Maar ze dreigt alleen maar. Blaffende honden bijten niet altijd. Die dreiging kan overwonnen worden en ik meen, dat ze overwonnen wordt. Maar als ze overwonnen wordt, dank zij de samenwerking tussen geest en stof, is het dan niet logisch dat onze band: geest-stof, (twee werelden) intenser wordt, belangrijker wordt? Is het dan ook niet logisch dat wij sterker zullen samengaan? Is het dan niet logisch aan te nemen, dat het resultaat van deze verwarde tijden, waarin u leeft en het resultaat van de krachtsinspanning van onze zijde niet alleen zal zijn vrede voor de mensen maar zeker een bevrediging voor de geest, een samengaan door heel het leven, intenser dan dit nu bereikt wordt op de hoogtijdagen en gedenkdagen als Allerzielen en Allerheiligen? Per slot van rekening staan we toch niet zó ver van elkaar?

Ik vind aan één kant die Allerheiligen- en Allerzielenbeweging iets zieligs hebben. Je woont naast elkaar, bureu, je meent het goed met elkaar en eenmaal in het jaar ga je een praatje met elkaar maken: "Buurman, wel gefeliciteerd," of "Buurman, kan ik je ergens mee helpen?" Kolder. De geest leeft de hele tijd in jullie buurt. We doen een hele hoop voor jullie als we de kans maar krijgen en omgekeerd doen jullie van jullie kant heel veel voor de geest. Waarom zouden we dat tot één dag beperken? De mensen zijn niet wijzer en vele geesten zijn nog niet zo bewust, maar wanneer dit lukt, wanneer dit gevecht om het behoud van de mensheid in de komende drie, vier jaren slaagt, dank zij het werk van de geest, dan heb ik zo'n idee dat we wel niet de hele dag op elkaars lip zitten - bureu die voortdurend bij je komen zijn ook niet leuk - maar dat we altijd klaar staan. Dus als wij zeggen: "Hè, buurman Stof, heb je voor ons nog een kopje geestelijk licht?" dat jullie zeggen: "Ja, natuurlijk; moet je nog een pond extra hebben? Ik heb nog wat staan." En als jullie bij ons komen: "Geef me eens wat wijsheid." "Ja, wat moet je hebben, een half pond of een kilo?" Dan wisselen we dat uit. En als jullie op aarde eens een keer een geestelijke kracht hebt gevonden of een

daad van naastenliefde hebt gesteld, dan is het net als met de burenen, die zeggen: "Zeg, ik heb zo'n lekkere koek gebakken. Wil je ook een stuk proeven?" En omgekeerd van onze kant. Als wij in ons licht en onze vreugde nieuwe wijsheid vinden, zullen wij zeker niet nalaten ze ook in de stof te presenteren.

Ik voor mij vind Allerzielen wel mooi en het heeft veel goeds, maar ik vind Allerheiligen nog veel mooier. Per slot van rekening stel je eens voor: St. Henri met een stralenkransje! Wie weet, schop ik het nog zover.

Maar het mooiste vind ik toch nog wel iets anders en dat is, dat onbewust de mensheid tot een steeds intenser samenwerking met de geest komt. En voor mij is nu het mooie van deze dagen, dat de mensheid - al snapt ze er nog niets van - toch eraan meewerkt. Want de mensen denken aan ons, ze geven ons weer eens hun herinnering, hun genegenheid. Ze maken het ons mogelijk intenser op hen in te werken, beter tot hen te spreken. Ach, laten ze nu maar denken dat ze ons, arme zielen, helpen. Wat geeft het? Als ze ons de gelegenheid geven die mensheid beter te helpen.....waar hebben we dan over te klagen? Neen, vrienden, ik zie het niet alleen maar zwart in. Als ik me realiseer hoe de grenzen aan onze kant wegvallen, ^{tussen} allerhand verschillende soorten thans in hokjes en t.o.v. elkaar gescheiden en vijandig levende groepen, als ik beseft dat al die mensen op aarde, die daar thans nog in behoren, een beroep doen op de eenheid die de geest vormt, dan zie ik er nog wel wat in.

Daarom zou ik zeggen: Vier rustig je dodenherdenking. Denk aan degenen, die je lief zijn geweest, denk aan degenen, die misschien nog in duister zijn. Vergeet ook de rest niet, zoals ondergetekende. Denk aan ons, geef ons uw sympathie, geef ons iets van uw genegenheid en u zult ontdekken dat wij in u nog heel wat kunnen doen en voor u heel wat kunnen doen. Misschien dat wij ten slotte gezamenlijk zullen zeggen: "De hemel zij dank dat zij Allerzielen hebben ingesteld, want in die moeilijke dagen rond 1960 was het daardoor mogelijk dat geest en stof elkaar zo intens ontmoetten, dat de wereld werd behouden en de mensheid werd herboren tot een nieuw en beter bestaan."

En met deze, volgens sommigen misschien wat optimistische beschouwing, heb ik mijn bijdrage geleverd. Ik geloof dat ik het mag samenvatten in een paar woorden:

Ik ken mijn wereld van de geest en ik geloof in de geest, de lichtende kracht, die ons bezielt ten goeदेvoor alle dingen, ook de mensheid. Ik heb de mensheid gekend en ik weet dat achter de vele verschillende fouten van de mensheid een goede kracht kan schuilen. Ik ben ervan overtuigd, dat wat er ook aan cosmische invloeden zou mogen zijn, wat er ook aan demonische gedachten en invloeden rondgaat op deze wereld, wij samen - geest en mensheid - het best zullen rooien en dat wij in staat zullen zijn het begrip van goddelijk licht en goddelijke liefde in stof en geest gelijkelijk sterker te bevestigen en te maken tot een innerlijke zekerheid.

-:-

A L L E R Z I E L E N .

Daar waar bewustzijn geboren wordt,
daar waar de kracht gaat van het leven,
wordt

ik weet niet hoe of waarvan
een lichtende gordel geweven.

't Zijn goddelijke Krachten,
als draden tezaam in één brede band gekomen,
die draagt
het bewustzijn dat nog faalt

en bemoedigt
de zielen, die schromen verder te gaan.
Een lichtende band en een lichtende naam,
zij vatten het leven, de mensheid tezaam.
Erop staat in licht iets geschreven.
Ik kan het niet lezen, ik zie het nog niet,
maar ik meen -
het is een naam, die de cosmos gebiedt.
Iets hoogs, iets sterks, iets verhevens.
En al ken ik die naam niet,
ik zie toch het licht en de levende krachten,
die samenkomen in ons en in u.

Wij wezens,
die nog trachten te vinden de kracht van het nu,
die zoeken nog het "ik" te herkennen
in waarheid van vorm, gestalte en zijn,
in ons werkt het licht;
en staat soms die naam niet gedrukt in het leven,
geschreven door pijn en door lijden?

Ik weet het niet,
maar ik weet wel
dat licht, die gordel van licht
is niet te vermijden.

Als kaarsen brandend ter processie gegaan,
zo tekenen wij, lichtende zielen, een baan.
Wij menen in het ik-zijn te leren, te werken,
wij wenden ons tot de zwakken, noemen ons sterken,
maar...al ons zijn en al ons leven
is door de lichtende band tezaam geweven.

Wij gaan door de tijd als een lichtende band,
niet geweven door het "ik",
doch door Vaderhand uit eeuwigheid ontworpen
en aan het zijn gegeven.

We spreken misschien van een vaderland,
wij spreken misschien van de eeuwige dreven,
het hemelrijk
en we denken ons uit

hoe al wat eens neer werd geschreven kan worden geïnterpreteerd.

We zoeken misschien het med'lij van anderen
of worden zo gaarne vereerd,
maar wat deert het hoe of wat we zijn?
Wat geeft het in welke sferen wij leven,

wanneer God in Zijn liefde
tot lichtende band ons al heeft tezaam geweven?

Laat ons voorwaarts gaan,
mens en geest, hand in hand.
Laat ons doorschrijden de zee van de tijd,
laat ons maken uit stof en uit geest
een loflied der eeuwigheid.

En bereiken wij eenmaal het vaderland,
dan zullen wij zien
dat ons denken en streven nog achter ons ligt
als een lichtende band
door God in Zijn goedheid geweven.

:--:~: